

Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου

ΤΟ ΔΙΚΟ ΣΟΥ ΠΑΣΧΑ

Πάσχα Κυρίου, Πάσχα, καί πάλι θά πῶ Πάσχα, πρὸς τιμὴν τῆς Ἁγίας Τριάδος. Αὐτὴ εἶναι γιὰ μᾶς ἡ ἑορτὴ τῶν ἑορτῶν καὶ ἡ πανήγυρη τῶν πανηγύρεων.

Γιατί, τίποτε δέν εἶναι ἰσάξιο μὲ τὸ θαῦμα τῆς σωτηρίας μας. Λίγες σταγόνες αἵματος (στόν Σταυρό) οἱ ὁποῖες ἀναδημιουργοῦν ὁλόκληρο τὸν κόσμο. Καί γίνονται σάν χυμὸς γάλακτος γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καί μᾶς συνδέουν καί μᾶς συγκεντρώνουν σέ ἓνα σύνολο.

Τώρα, θά σᾶς πῶ τὸ μεγαλύτερο: ἄς προσφέρουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας θυσία στόν Θεό. Ἦ, καλύτερα, ἄς τοῦ προσφέρουμε θυσία κάθε ἡμέρα καί μὲ κάθε κίνησή μας. Ἄς δεχόμαστε τὰ πάντα, γιὰ χάρη τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἄς μιμούμαστε μὲ τὰ πάθη μας τὸ πάθος Του. Ἄς τιμᾶμε τὸ αἷμα Του μὲ τὸ αἷμα μας. Ἄς ἀνεβαίνουμε μὲ προθυμία στόν Σταυρό. Τό νά πάσχει κανεὶς μαζί μὲ τὸν Χριστό καί γιὰ χάρη τοῦ Χριστοῦ εἶναι προτιμότερο ἀπὸ τὸ νά ζεῖ ζωὴ ἀπολαύσεων κοντὰ σέ ἄλλους.

Ἄν εἶσαι Σίμων Κυρηναῖος, σήκωσε τὸν Σταυρό καί ἀκολούθησέ Τον. Ἄν σταυρωθεῖς μαζί Του ὡς ληστής, ὡς εὐγνώμων γνώρισες τὸν Θεό. Προσκύνησε Ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος γιὰ χάρη σου κρεμάστηκε στόν σταυρό, ἀκόμη καί ἂν ἔχεις κρεμασθεῖ καί σύ. Ἐξαγόρασε μὲ τὸν θάνατο τὴν σωτηρία. Μπὲς στόν παράδεισο μαζί μὲ τὸν Ἰησοῦ, ὥστε νά μάθεις ἀπὸ ποῦ ξέπεσες. Παρατήρησε τίς ὁμορφίες πού υπάρχουν ἐκεῖ. Τόν

ἄλλο ληστή πού γογγύζει ἄφησέ τον νά πεθάνει ἔξω μὲ τὴν βλασφημία του. Καί ἂν εἶσαι ὁ Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ζήτησε τὸ σῶμα ἀπὸ ἐκεῖνον πού τὸν σταυρώνει. Ἄς γίνει δικό σου τὸ σῶμα ἐκεῖνο πού καθαρίζει τὸν κόσμο. Καί ἂν εἶσαι ὁ Νικόδημος, ὁ θεοσεβής, νυκτερινὸς μαθητής, ἐνταφίασε τὸν Ἰησοῦ μὲ μύρα. Δὲς ὡς ἡ Μαρία (Μαγδαληνὴ) τὸν Ἰησοῦ. Πὲς του κάτι. Καί ἂν ἀκούσεις (ὅπως ἐκείνη) τὸ «μὴ μου ἄπτου», στάσου μακριά. Δεῖξε σεβασμὸ στόν Χριστό, ἀλλὰ μὴ λυπηθεῖς. Γιατί ἐκεῖνος ξέρει σέ ποιόν θά ἐμφανισθεῖ πρώτα.

Ἐσὺ «ἐγκαινίασε» τὴν Ἀνάσταση: Γίνε μέτοχος στὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. Ἀκολούθησε τοὺς μαθητές, καί ἴσως ἀξιωθεῖς καὶ τῆς θέας τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ. Καί ἂν λείψεις, ὅπως ὁ Θωμᾶς, ἀπὸ τὴν σύναξη τῶν μαθητῶν στοὺς ὁποίους ἐμφανίζεται ὁ Χριστός, ὅταν τὸν δεῖς, μὴν ἀπιστήσεις. Καί ἂν ἀπιστήσεις, πίστεψε σέ ἐκεῖνους πού σοῦ τὸ λένε. Ἄν δὲ δέν τοὺς πιστέψεις οὔτε αὐτοὺς, ἄς σέ πείσουν τὰ σημάδια ἀπὸ τὰ καρφία.

Ὁ Χριστός ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, ἀναστηθεῖτε μαζί Του. Ὁ Χριστός ἐπανήλθε στὴν θέση του, ἐπανέλθετε καί σεῖς. Ὁ Χριστός ἐλευθερώθηκε ἀπὸ τὰ δεσμά τοῦ τάφου, ἐλευθερωθεῖτε καί σεῖς ἀπὸ τὰ δεσμά τῆς ἁμαρτίας.

(Ἀπὸ τὸν λόγο 45, Εἰς τὸ Ἅγιον Πάσχα, ΕΠΕ 5, σελ. 151, 203-206).

ΠΟΙΟΣ ΤΟΥ ΕΦΤΑΙΓΕ;

Οταν πλησιάζει ή Μεγάλη Έβδομάδα, συχνά ακούγονται οί ανόητες τών «Καζαντζάκηδων» φωνές (ιδιαιτέρα τό «φώναζε» ό έν λόγω συγγραφέας), πού παρουσιάζουν τόν Ίούδα ως δήθεν τό θύμα, πού ήταν προγραμματισμένος νά παίξει στό θεϊό Δράμα τόν ρόλο του προδότη!

Τίποτε δέν είναι πιό βλάσφημο από αυτό! Η σωτηρία ή ή απώλεια του κάθε ανθρώπου δέν είναι προαποφασισμένη από τόν Θεό. Πλαστήκαμε ελεύθεροι και είμαστε απόλυτα υπεύθυνοι για τίς επιλογές μας. Ίσα-ίσα ό Ίούδας ήταν ιδιαίτερα ευνοημένος από τόν Χριστό, αφού - όπως χαρακτηριστικά διατυπώνει ό καθηγητής της Θεολογικής Σχολής Αθηνών Σωτήριος Δεσπότης - «πέλεγγη από τόν Ίησού για τά χαρίσματά του, αλλά επέλεξε και ό ίδιος τόν Κύριο. Έλαβε τήν εξουσία νά κηρύττει, νά κάνει θαύματα... Ό ίδιος ό Χριστός του έπλυνε τά βρώμικα από τήν πεζοπορία πόδια του· και (στόν Μυστικό Δείπνο) δέν τόν τοποθέτησε στην άκρη του τραπέζιου στιγματισμένο, αλλά του προσέφερε τήν ίδια τή μπουκιά του!» (Περιοδ. «Οδοιπορικό όρθοδ. ιεραποστολής στην Ανατολή», τ. 72, σ. 8).

Δικαιολογημένα λοιπόν άπορεί ό ύμνωδός σε ένα τροπάριο της Μ. Έβδομάδας: «Ποιός σε τρόπος, Ίούδα, προδότην του Σωτήρος είργάσατο;» Τί σε έκανε, Ίούδα, νά γίνεις προδότης του Σωτήρα Χριστού; «Μή του χορού σε τών άποστόλων έχώρισε;» Μήπως Έκείνος σε άπόκοψε από τούς άλλους άποστόλους και δέν σου έδειχνε τήν ίδια αγάπη; «Μή της τραπέζης άπόσατο;» Μήπως στό Μυστικό Δείπνο, όταν έδωσε στους άλλους τό Σώμα Του και τό Αίμα Του, έσέ-

να δέν σε κοινωνήσε; «Μή τών άλλων νίψας τούς πόδας, τούς σους υπερείδε;» Μήπως, όταν έπλυνε τά πόδια τών άλλων μαθητών, έσένα σε προσπέρασε;

Ό μακαριστός Μητροπολίτης Νικοπόλεως Μελέτιος θά έπισημάνει: «Όσο περισσότερο έρευνά κανείς τό άγιο Ευαγγέλιο, τόσο περισσότερο διαπιστώνει ότι ή πράξη του Ίούδα ήταν έντελώς άδικαιολόγητη. Κοιτά στόν Χριστό είχε μάθει τήν αξία όλων τών άρετών και τή σημασία του πνευματικού άγώνα. Όμως δέν άφησε τά λόγια του Χριστού νά μπουν μέσα του. Αντίθετα, κάνοντας συνεχώς βήματα πού έδειχναν ότι δέν θεωρούσε σωστό νά παίρνει τά λόγια του Χριστού στά σοβαρά, άνοιγε σταθερά τήν πόρτα της ψυχής του νά μπει μέσα του ... κάποιος άλλος! Και «μετά τό ψωμίον», μετά δηλαδή από

μία άκόμη έκδήλωση τρυφερής αγάπης από τόν Χριστό, τήν όποία έπίσης δέν έκτίμησε, «τότε εισήλθεν εις εκείνον ό σατανάς» (Ιω. 13, 27)» (Κήρυγμα στόν Άγ. Βασίλειο Πρέβεζας, 5. 4. 1982).

Ποιός του έφταιγε του Ίούδα; Άπαντάει ό ύμνωδός: «Η άκόρεστος γνώμη του!» Τό ξερό του τό κεφάλι, πού άφησε νά τό κυβερνάει ή άχόρταγη φιλαργυρία του!

Έμείς, επαγρυπνώντας νά μην πέσουμε σε τέτοιες κατρακύλες, άς προσευχόμαστε μαζί μέ τόν ύμνωδό: «Φείσαι Κύριε, τοιαύτης άπανθρωπίας τάς ψυχάς ήμών, ό μόνος έν μακροθυμία άνείκαστος»: Άπάλλαξε, Κύριε, τίς ψυχές μας από τέτοια άπάνθρωπη διάθεση, Έσύ πού μόνος έχεις μακροθυμία άπερίγραπτη!

Άρχιμ. Β. Α.

ΓΕΘΣΗΜΑΝΗ, Η ΩΡΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ο Μυστικός Δείπνος έχει τελειώσει. Ἡ παράδοση «τῶν καθ' ἡμᾶς φρικτῶν Μυστηρίων» ἔλαβε πέρας. Καὶ ἀφοῦ τελείωσε τὰ πάντα ὁ Χριστός, ἀναχώρησε ἀπὸ τὸ ὑπερῶο τῆς Ἱερουσαλήμ γιὰ τὸ ὄρος τῶν Ἑλαιῶν. «Ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσηλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ» (Ιω. 18, 1).

Ὅμως μετὰ ἀπὸ λίγο στὸν κῆπο τῆς Γεθσημανῆ ὁ Χριστὸς εἶναι μόνος. Οὔτε οἱ τρεῖς πιὸ ἔμπιστοι μαθητές του, Πέτρος, Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, δὲν μπόρεσαν νὰ γρηγορήσουν, νὰ συναγρυπνήσουν μαζί του. «Ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι», ἀλλὰ καὶ ἡ λύπη «πεπλήρωκεν», εἶχε πλημμυρίσει τὴν καρδιά τους. Ὅμως καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ Χριστοῦ εἶναι «περίλυπος ἕως θανάτου». Ἡ λύπη του εἶναι τόσο μεγάλη ποὺ κινδυνεύει νὰ πεθάνει ἀπὸ αὐτήν. Ἡ ἀγωνία του ὑπῆρξε μακρὰ καὶ εἶχε ἀρχίσει πολὺ νωρίτερα.

Πιὸ παλιὰ καθησύχαζε τοὺς μαθητές του ὅτι τὸ τέλος του ἀργοῦσε ἀκόμα. «Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπὼ πάρεστι» (Ιω. 7, 6-8). Δὲν εἶχε συμπληρωθεῖ ὁ κανονισμένος ἀπὸ τὸ σχέδιο τῆς Θείας Οἰκονομίας χρόνος του γιὰ νὰ τελειώσει τὸ ἐπὶ γῆς ἔργο του. Λίγο μετὰ τὴν ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου ὁ Χριστὸς ἀποκαλύπτει ὅτι ὁ καιρὸς του ἔφτασε. «Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου». Καὶ δόξα του ἐννοεῖ τὸν σταυρικό του θάνατο μὲ τὴν Ἀνάσταση καὶ τὴν Ἀνάληψή του ποὺ θὰ ἀκολουθήσουν. Εἶναι λίγος ὁ χρόνος, λέγει πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, ποὺ θὰ ἔχετε ἀκόμα τὸ φῶς μαζί σας, ἐμένα δηλαδή, ποὺ εἶμαι τὸ φῶς τοῦ κόσμου.

Παραλληλίζει ἀκόμα τὸν ἑαυτό του καὶ τὴν πορεία του μὲ τὸν κόκκο τοῦ σίτου. Ὁ κόκκος τοῦ σίτου ἂν δὲν πέσει στὴ γῆ καὶ δὲν σαπίσει μέσα στὸ χῶμα, μένει μόνος του, δὲν πολλαπλασιάζεται. Ἄν ὁμως φυτευθεῖ

στὴ γῆ καὶ «ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει». Ἔτσι καὶ ὁ Χριστὸς, ἂν ἀποθάνει, ἀκολουθώντας μὲ ἀπόλυτη ὑπακοὴ τὸ προαιώνιο σχέδιο τοῦ Θεοῦ Πατέρα του, θὰ καρποφορήσει γιὰ ὅλο τὸ ἀνθρώπινο γένος τὴ σωτηρία. «Κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς (ἐπὶ τοῦ σταυροῦ καὶ ἀνεβῶ δι' αὐτοῦ στὸν οὐρανό), πάντας ἐλκύσω πρὸς ἐμαυτόν».

Τώρα λοιπὸν ποῦ ἡ ὥρα του ἔφτασε, ὁ Χριστὸς ἀφήνει νὰ φανεῖ καθαρὰ ὅτι φέρει ἐπάνω του ἀληθινὴ καὶ ὄχι φαινομενικὴ ἀνθρώπινη φύση. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν διστάζει νὰ διακηρύξει ὅτι πάσχει ὡς ἄνθρωπος. Ὅπως ὁ κάθε κοινὸς ἄνθρωπος ποὺ θὰ βρισκόταν σὲ ἀνάλογη θέση. Ἀρκετὲς μέρες πρὶν ἀπὸ τὸ Πάθος του λέγει: «Νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται». Ἐχει γεμίσει ἡ ψυχὴ μου ἀπὸ τὴ φυσικὴ ταραχὴ ποὺ κυριεύει κάθε ἄνθρωπο μπροστὰ στὸν θάνατο. Καὶ τί νὰ πῶ; «Πάτερ μου, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἤλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην».

Ὁ Χριστὸς ἔκαμε τὰ πάντα γιὰ νὰ φτάσει σ' αὐτὴ τὴν ὥρα, ὅσο ἐπώδυνη καὶ ἂν τοῦ ἦταν. Σκοπὸς του ἦταν ὁ Σταυρὸς. Κατέβηκε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ γιὰ νὰ παραδοθεῖ «εἰς τὸ σταυρωθῆναι», «ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας». Καθετὶ ποὺ προσπαθοῦσε νὰ τὸν ἀποτρέψει ἀπὸ τὸν σκοπὸ του αὐτόν, τὸ ἐβγαζε ἐπιμελῶς ἀπὸ τὸν δρόμο του. Δὲν δίστασε νὰ ὀνομάσει ἀκόμα καὶ σατανᾶ τὸν Πέτρο («ὑπάγε ὀπίσω μου, σατανᾶ»), ὅταν ἐκεῖνος τὸν παρακίνησε νὰ μὴν ὑποστῆί τέτοιο θάνατο. Δὲν ἦταν κατὰ Θεὸν τὸ φρόνημα αὐτό. Θέλημα τοῦ Θεοῦ ἦταν πάντα ἡ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων. Καὶ δόξα του, ἡ διὰ τοῦ Σταυροῦ τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἐξασφάλιση τῆς σωτηρίας αὐτῆς.

Αὐτὴ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐπιδίωκε σταθερὰ καὶ ἀταλάντευτα πάντοτε ὁ Χριστὸς (Ιω. 12, 23-36· 13, 31-32· 17, 1-5).

Πρωτ. Δ. Μ.

ΤΟ ΓΛΕΝΤΙ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

Ὁ λόγιος μοναχός Καισάριος Δαπόντε περιγράφει τόν ἑορτασμό τοῦ Πάσχα τῶν Ὁρθοδόξων στά μέσα τοῦ 18ου αἰώνα, στήν τουρκοκρατούμενη Κωνσταντινούπολη καί στήν εὐρύτερη περιοχή τῆς Μικρᾶς Ἀσίας:

Τό Μεγάλο Σάββατο, ὁ Πατριάρχης ἔστειλε στόν σουλτάνο δυό χιλιάδες κόκκινα αὐγά καί ἔπαιρνε τήν ἄδεια γιά ἐλεύθερο τριήμερο ἑορτασμό τοῦ Πάσχα γιά τούς Ὁρθοδόξους Χριστιανούς. Τό πρωῖ τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα, μετά τήν πατριαρχική θεία Λειτουργία στό Φανάρι, οἱ Χριστιανοί φιλοῦσαν ὅλοι τό χέρι τοῦ Πατριάρχη καί τούς ἔδιδε ἰδιοχείρως ἀπό δύο αὐγά στόν καθένα. Ἔπειτα ἔβγαιναν στήν αὐλή τοῦ Πατριαρχείου καί ἀπό ἐκεῖ ἄρχιζαν τόν χορό. Αυτό γινόταν μέ ὅλες τίς συντεχνίες καί μέ τόν κόσμο, σέ ὀλόκληρη τήν Πόλη, ἐπί τριήμερον.

Βρέθηκα καί ἐγώ ἕνα Πάσχα στό Μετόχι τοῦ Παναγίου Τάφου, στήν Πόλη. Ἔκει συνάντησα τόν σπουδαῖο μοναχό Ἀγάπιο. Βλέποντας ὁ Ἀγάπιος τούς Χριστιανούς νά «τό γλεντοῦν», λυπήθηκε, δάκρυσε καί φώναξε: «Ἄχ Χριστιανοί, ἔτσι ἑορτάζεται ἡ Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου; Ἐτσι δοξάζεται ὁ ἐκ νεκρῶν ἀναστάς Χριστός ὁ ἀληθινός Θεός ἡμῶν;». Τότε ἕνας ἀπό τούς παρισταμένους πατέρες τοῦ λέγει: «Βλέπεις, δάσκαλε, αὐτούς οἱ ὁποῖοι σήμερα χορεύουν καί φωνάζουν καί τραγουδοῦν καί τούς λυπᾶσαι καί κλαῖς; Αὔριο, ἂν γίνει μιά βασιλική προσταγή, νά ἀρνηθοῦν τόν Χριστό, πρώτοι αὐτοί πάλι θά τρέξουν νά μαρτυρήσουν γιά τόν Χριστό καί νά σφάζονται σάν τά πρόβατα».

Ἀμέσως, ἀλλάζει διάθεση ὁ Ἀγάπιος καί μέ χαρούμενο πρόσωπο, τινάζει τό ράσο του καί τρέχει νά μπεῖ στόν χορό! Οἱ πατέρες τόν συγκατοῦν· καί ὁ Ἀγάπιος τούς λέγει: «Ἀφήστε

μέ νά πάω νά χορέψω καί ἐγώ μέ τούς φιλοχρίστους καί μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφημ. ΕΘΝΟΣ, 19-4-1998, σελ. 29).

* * *

Οἱ Χριστιανοί ζοῦσαν καί ζοῦν μέσα στόν κόσμο. Ὅπως καί οἱ ὑπόλοιποι ἄνθρωποι. Μετέχουν, λοιπόν καί στίς χαρές καί στά ἀγαθά τοῦ κόσμου. Ἐκεῖνα, φυσικά, πού δέν συνιστοῦν ἁμαρτία, δηλαδή χωρισμό ἀπό τόν Χριστό. Γιατί ξέρουν (ἀτυχῶς ὄχι ὅλοι!) ὅτι ζωῆ χωρίς τόν Χριστό δέν ἀντέχεται!

Τό βλέπουμε ἰδιαίτερος στήν Τουρκοκρατία (καί ὄχι μόνο), στούς λεγόμενους νεομάρτυρες (καινούργιους μάρτυρες, σέ ἀντιδιαστολή μέ ἐκείνους τῶν πρώτων αἰῶνων τῶν διωγμῶν). Ἀνάμεσά τους ὑπάρχουν καί πολλοί νέοι, ἀκόμα καί παιδιά. Ὅλοι αὐτοί, ὅταν ἀντιμετώπισαν τό δίλημμα νά ἐπιλέξουν ἀνάμεσα στόν Χριστό καί σ' ὅλα τά ἐπίγεια, προτίμησαν τόν Χριστό· καί πέθαναν γι' Αὐτόν!

Ἀναρωτιόμαστε: Πῶς τό κατάφεραν;

Σ' ἕνα τροπάριο, στή νυκτερινή ἀκολουθία τοῦ Πάσχα λέμε:

«Πόσο θεία, πόσο ἀγαπημένη, πόσο γλυκύτατη ἀντηχεῖ ἡ φωνή Σου· διότι στ' ἀλήθεια μᾶς ὑποσχέθηκες ὅτι θά εἶσαι μαζί μας μέχρι τό τέλος τοῦ κόσμου, Χριστέ μου (Ματθ. 28, 20)· αὐτή τήν ὑπόσχεση κρατώντας ἐμεῖς οἱ πιστοί ὡς **ἀγκυρα ἐλπίδας**, γειμίζουμε ἀπό χαρά καί ἀγαλλίαση» (ὠδή 9η).

Ἄρχιμ. Ν. Κ.

ΛΥΧΝΙΑ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ

Μηνιαῖον Περιοδικόν

Ι. Μητροπόλεως Νικοπόλεως καί Πρεβέζης

Ἐκδότης: Μητροπολίτης Νικοπόλεως καί Πρεβέζης
Χρυσόστομος

Υπεύθ.: Ἀρχιμ. Νίκων Κουτσίδης • ΤΗΛ. 2682051161
Κωδικός 270360

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021 • Ἀρ. Φύλλου 453 • Ἔτος ΜΑ'

Διανέμεται δωρεάν • Εἰσφορές δεκτές

Ἐκδοτική Παραγωγή «ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.»
Ἀθήνα

